

قانون نظام معماری و ساختمانی (مصوب ۱۳۵۲/۰۳/۰۱ با اصلاحات بعدی)

بسمه تعالی

توجه: با تصویب قانون نظام مهندسی ساختمان در تاریخ ۱۳۷۱/۰۲/۳۰ این قانون نسخ شده است.

ماده ۱ - در مرکز هر استان دو سازمان به نامهای سازمان نظام مهندسان معمار و شهرساز و سازمان نظام مهندسان ساختمان و تأسیسات تأسیس می‌گردد که هر یک مستقل بوده و دارای شخصیت حقوقی می‌باشند. (اصلاحی ۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

ماده ۲ - هدف سازمان نظام مهندسان معمار و شهرساز رعایت اصول معماری و شهرسازی ایجاد امکانات و تسهیلات برای بالا بردن سطح و کیفیت کار اشخاصی است که امر تهیه و نظارت و اجرای طرحهای ساختمانی و شهرسازی به عهده آنهاست و هدف سازمان نظام مهندسان ساختمان و تأسیسات رعایت اصول مهندسی در امور محاسبات و اجرای ساختمانی و تأسیساتی و سایر رشته‌های مربوط و ایجاد امکانات و تسهیلات برای بهبود کیفیت کار اشخاص است که امور مزبور را به عهده دارند. (اصلاحی ۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

ماده ۳ - برای تشکیل هر سازمان در حوزه هر استان وجود حداقل ۲۰ نفر عضو واجد شرایط ضرورت دارد. (اصلاحی ۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

ماده ۴ - مهندسان معمار و شهرساز و سایر رشته‌های مربوط می‌توانند به عضویت سازمان نظام مهندسان معمار و شهرساز و مهندسان راه و ساختمان و تأسیسات و مهندسان سایر رشته‌های مربوط به ساختمان می‌توانند به عضویت سازمان نظام مهندسان ساختمان و تأسیسات پذیرفته شوند.

تبصره ۵ - اشخاص حقوقی که در زمینه‌های فوق فعالیت دارند نیز می‌توانند حسب مورد به عضویت سازمان مربوط پذیرفته شوند ولی حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را ندارند. (اصلاحی ۱۳۵۶/۰۶/۰۶) ماده ۵ - برای احراز عضویت سازمان دارا بودن پروانه اشتغال که از طرف وزارت آبادانی و مسکن صادر می‌شود ضروری است.

آیین‌نامه مربوط به شرایط عضویت و نحوه صدور پروانه اشتغال و ترتیب و مدت صدور آن از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶ - واجدین شرایط پس از اعلام وزارت مسکن و شهرسازی باید برای دریافت پروانه اشتغال به وزارت مذکور مراجعه نمایند.

تبصره ۱ - از تاریخی که وزارت مسکن و شهرسازی در هر محل اعلام خواهد نمود وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و یا شرکتهایی که دولت در آنها سهم می‌باشد علاوه بر رعایت مقررات طرحهای عمرانی فقط به اشخاص حقیقی یا حقوقی که پروانه اشتغال دریافت داشته و احراز عضویت سازمان مربوط را نموده باشند کار طراحی و اجرایی و نظارت در کارهای ساختمان و تأسیسات و معماری و شهرسازی ارجاع خواهند نمود.

تبصره ۲ - در شهرهایی که از طرف وزارت مسکن و شهرسازی با کسب نظر وزارت کشور اعلام خواهد شد شهرداریها برای صدور پروانه ساختمان فقط نقشه‌ای را خواهند پذیرفت که از طرف مهندس دارنده پروانه اشتغال در حدود صلاحیت او امضاء شده باشد.

تبصره ۳ - اشخاصی که به نحو تجربی در تاریخ تصویب این قانون در امور معماری و شهرسازی و ساختمانی و تأسیساتی اشتغال به کار دارند می‌توانند طبق آیین‌نامه‌ای که از طرف هیأت مدیره سازمان نظام مهندسان معمار و شهرساز و سازمان نظام مهندسان ساختمان و تأسیسات در پایتخت تصویب خواهد گردید از طرف ادارات مربوط وزارت مسکن و شهرسازی اجازه‌نامه اشتغال دریافت دارند.

تبصره ۴ - در مورد ارجاع کارهای طراحی و اجرایی و نظارت به مؤسسات خارجی گواهینامه صلاحیت صادر شده از سازمان برنامه و بودجه بجای پروانه اشتغال معتبر خواهد بود.

مقررات مربوط به صدور پروانه کار برای اتباع خارجی که از طرف وزارت کار و امور اجتماعی اجراء می شود کماکان به اعتبار خود باقی است. (اصلاحی ۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

ماده ۷ - هر سازمان دارای هیأت مدیره ای خواهد بود که در پایتخت از ۱۱ نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی البدل و در مراکز استانها از ۵ نفر عضو اصلی و یک نفر عضو علی البدل به انتخاب اعضاء برای مدت سه سال تشکیل می شود.

آیین نامه مربوط به نحوه انجام انتخابات و شرایط لازم برای عضویت در هیأت مدیره سازمانها و تعداد نماینده هر یک از رشته های معماری و شهرسازی یا راه و ساختمان و تأسیسات در هیأت مدیره سازمان ذیربط و نحوه تشکیل و وظایف سازمانها در زمینه حفظ شئون و حیثیت حرفه ای و تنظیم روابط بین صاحبان حرف مذکور و کارفرمایان و حفظ حقوق و تعیین تکالیف متقابل آنان نسبت به یکدیگر از طرف وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. (اصلاحی ۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

ماده ۸ - هر یک از سازمان های نظام مهندسان معمار و شهرساز و نظام مهندسان ساختمان و تأسیسات دارای یک شورای انتظامی خواهد بود که از سه عضو اصلی و دو عضو علی البدل منتخب از بین اعضاء سازمان مربوط تشکیل می گردد. انتخاب یک عضو اصلی و یک عضو علی البدل به عهده هیأت مدیره و انتخاب بقیه اعضاء به عهده اعضاء سازمان می باشد.

انتخاب کلیه اعضاء شورای انتظامی برای مدت سه سال است.

اعضای شورای انتظامی باید حداقل دارای مدرک تحصیلی لیسانس و ۱۰ سال سابقه کار باشند. (اصلاحی

۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

ماده ۹ - هر سازمان در پایتخت دارای یک شورای تجدید نظر انتظامی خواهد بود که از سه نفر عضو اصلی و یک نفر عضو علی‌البدل به انتخاب اعضاء سازمان مربوط برای مدت سه سال تشکیل می‌شود.

اعضای شوراهای تجدید انتظامی باید حداقل دارای مدارک تحصیلی لیسانس و ۱۵ سال سابقه کار باشند.

تبصره ۱ - مرجع تجدید نظر از آرای شورای انتظامی استانها شورای تجدید نظر انتظامی مربوط در پایتخت خواهد بود.

تبصره ۲ - اعضاء هیأت مدیره نمی‌توانند به عضویت شورای انتظامی و شورای تجدید نظر انتظامی انتخاب شوند.
(اصلاحی ۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

ماده ۱۰ - مرجع رسیدگی به شکایات اشخاص و تخلفات هر یک از صاحبان رشته‌های مربوط به ساختمان و تأسیسات و معماری و شهرسازی، شورای انتظامی مربوط می‌باشد.

آیین‌نامه طرز تعقیب و رسیدگی به تخلفات در شورای انتظامی و نحوه اجراء احکام صادر شده همچنین نحوه رسیدگی به تخلفات اعضاء شورای انتظامی از طرف وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و به تصویب کمیسیونهای دادگستری و مسکن و شهرسازی مجلسین خواهد رسید.

تبصره ۱ - هیأت مدیره هر یک از سازمان‌های نظام مهندسان معمار و شهرساز و نظام مهندسان ساختمان و تأسیسات می‌توانند بدون شکایت شاکی نیز تعقیب هر یک از صاحبان حرف را از شورای انتظامی مربوط درخواست نمایند.

تبصره ۲ - مرجع رسیدگی به تخلفات در مسائل مربوط به امور معماری و شهرسازی و ساختمان و تأسیسات استانی که فاقد سازمان مربوط باشد شورای انتظامی و سازمان استان مجاور به تشخیص سازمان مربوط در پایتخت خواهد بود.

تبصره ۳ - هر گاه در تشخیص و تعیین صلاحیت بین سازمانها و شوراهای انتظامی مربوط به نظام مهندسان معمار و شهرساز و نظام مهندسان ساختمان و تأسیسات اختلاف نظر حاصل شود در کلیه موارد وزارت مسکن و شهرسازی مرجع تعیین کننده سازمان ذیصلاحیت خواهد بود. (اصلاحی ۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

ماده ۱۱ - مجازاتهای انتظامی به قرار زیر است:

۱ - اخطار کتبی.

۲ - توبیخ کتبی.

۳ - محرومیت از کار از یک ماه تا سه ماه.

۴ - محرومیت از کار از سه ماه تا شش ماه.

۵ - محرومیت از کار از شش ماه تا سه سال.

تبصره ۱ - اشخاصی که به سه مرتبه محرومیت موقت از کار محکوم شده باشند در صورتی که برای بار چهارم نیز مرتکب تخلفی گردند به محرومیت از کار که از ۴ سال کمتر و از ده سال بیشتر نباشد محکوم خواهند شد. (اصلاحی

۱۳۵۶/۰۶/۰۶)

تبصره ۲ - آراء شورای انتظامی در صورتی که دائر به عدم وقوع تخلف و یا محرومیت موقت یا دائم از کار باشد قابل تجدید نظر خواهد بود.

ماده ۱۲ - مراجع قضایی در مورد رسیدگی به اتهامات طراحان امور مربوط به ساختمان و شهرسازی به شرح مذکور در ماده ۴ که مربوط به حرفه آنها باشد نظر مشورتی شورای انتظامی را خواستار می شوند و شورای انتظامی مکلف است حداکثر ظرف یک ماه اعلام نظر نماید در صورت عدم وصول نظر شورای انتظامی در موعد مذکور مراجع قضایی تصمیم شایسته اتخاذ خواهند کرد.

تبصره - در مورد رسیدگی به اتهامات ناشی از امور فنی مربوط به هر یک از رشته‌های مهندسی غیر از موارد مذکور در این ماده مراجع قضایی نظر مشورتی هیأت مشاوره فنی متشکل از سه نفر از مهندسين در رشته مربوط به معرفی کانون مهندسين را خواهد خواست.

هیأت مذکور مکلف است ظرف یک ماه نظر خود را اعلام نماید در غیر این صورت مراجع قضایی تصمیم لازم را اتخاذ خواهند نمود.

ماده ۱۳ - اصول فنی و بهداشتی و همچنین قواعدی که باید در ساختمانها مورد عمل و اجرا قرار گیرد و نیز مقررات مربوط به کیفیت ساختمانها از لحاظ مصالح ساختمانی و روش معماری در مناطق مختلف کشور و مقررات مربوط به تأسیسات و تجهیزات و وسائل ایمنی در ساختمانها و به طور کلی نظاماتی که رعایت آنها در ساختمان ضرورت دارد و همچنین انواع ساختمانهایی که عملیات اجرایی آن مستلزم داشتن مهندس ناظر مسئول می‌باشد به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت آبادانی و مسکن و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۴ - شهرداریها مکلفند مقررات آیین‌نامه امور ساختمانی مذکور در ماده ۱۳ این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۱۵ - هرگاه بر اثر عدم رعایت مقررات و اصول فنی یا به کار بردن مصالح نامناسب و غیر کافی و یا مسامحه و بی‌مبالاتی یا بی‌احتیاطی مهندسان محاسب، نظار فنی، پیمانکاران و معماران و به طور کلی کسانی که مسئولیت صحت انجام ساختمان به عهده آنها محول است جرمی واقع شود مسئول مربوط بر حسب مورد طبق مقررات از لحاظ کیفی مورد تعقیب قرار خواهد گرفت.

قانون فوق مشتمل بر پانزده ماده و نه تبصره پس از تصویب مجلس سنا در تاریخ روز شنبه ۱۳۵۱/۱۲/۱۲، در جلسه روز سه‌شنبه اول خرداد ماه یک‌هزار و سیصد و پنجاه و دو به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رییس مجلس شورای ملی - حسن خطیبی

ماده ۱ سابق- به منظور رعایت اصول فن معماری و ساختمانی و شهرسازی در کشور و ایجاد امکانات و تسهیلات برای بالا بردن سطح و کیفیت کار افرادی که امر تهیه نقشه‌های ساختمانی و اجرای آن را به عهده دارند در مرکز هر استان یا فرمانداری کل سازمانی به نام سازمان نظام معماری و ساختمانی که در این قانون "سازمان" نامیده می‌شود تأسیس می‌گردد.

ماده ۲ سابق - سازمان نظام معماری و ساختمانی سازمانی است مستقل و دارای شخصیت حقوقی.

ماده ۳ سابق - برای تشکیل سازمان هر استان یا فرمانداری کل وجود حداقل ۳۰ نفر عضو واجد شرایط ضرورت دارد.

ماده ۴ سابق - طراحان مربوط به ساختمان و شهرسازی از قبیل مهندسان معمار و مهندسان راه و ساختمان و مهندسان شهرساز و مهندسان تأسیسات می‌توانند به عضویت "سازمان" پذیرفته شوند.

تبصره - اشخاص حقوقی که در زمینه‌های فوق فعالیت دارند نیز می‌توانند به عضویت "سازمان" پذیرفته شوند.

ماده ۶ سابق- تقاضاکنندگان پروانه اشتغال پس از اعلام وزارت آبادانی و مسکن باید در هر محل برای دریافت پروانه اشتغال به وزارت مذکور مراجعه نمایند.

از تاریخی که وزارت آبادانی و مسکن در هر محل اعلام خواهد نمود وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و یا شرکت‌هایی که اکثریت سهام آنها متعلق به دولت است فقط به مهندسان معمار و ساختمان و تأسیسات و شهرساز اعم از حقیقی یا حقوقی که احراز عضویت سازمان را نموده و پروانه اشتغال داشته باشند کار طراحی و اجرایی ارجاع خواهند نمود. در شهرهایی که از طرف وزارت آبادانی و مسکن اعلام خواهد شد شهرداریها در مورد نقشه‌های ساختمانی برای صدور پروانه ساختمان فقط نقشه‌ای را خواهند پذیرفت که از طرف دارنده پروانه اشتغال امضاء شده باشد.

تبصره - در مورد ارجاع کار طراحی و اجرایی به مؤسسات خارجی گواهی صلاحیت طراحان امور مربوط پس از تأیید وزارت آبادانی و مسکن بجای پروانه اشتغال معتبر خواهد بود.

مقررات مربوط به صدور پروانه کار که از طرف وزارت کار و امور اجتماعی اجرا می‌شود کماکان به اعتبار خود باقی خواهد بود.

ماده ۷ سابق- سازمان دارای هیأت مدیره‌ای خواهد بود که در پایتخت از ۱۵ نفر و در مراکز استانها و فرمانداریهای کل از هفت نفر به انتخاب اعضاء برای مدت سه سال تشکیل خواهد شد.

آیین‌نامه مربوط به نحوه انجام انتخابات و شرایط لازم برای عضویت در هیأت مدیره سازمان و تعداد نماینده هر یک از حرف طراحان امور مربوط به ساختمان و شهرسازی در هیأت مدیره و نحوه تشکیل و وظایف آن در زمینه حفظ شئون و حیثیت حرفه معماری و ساختمانی و تنظیم روابط حرفه‌ای بین صاحبان حرف مذکور و کارفرمایان و حفظ حقوق و تعیین تکالیف متقابل آنان نسبت به یکدیگر از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۸ سابق- هر "سازمان نظام معماری و ساختمانی" دارای یک شورای انتظامی خواهد بود که از سه نفر از اعضاء سازمان تشکیل می‌شود یکی از اعضاء شورای انتظامی را هیأت مدیره سازمان انتخاب و معرفی خواهد کرد و انتخاب بقیه به عهده اعضاء سازمان می‌باشد. اعضاء شورای انتظامی باید لااقل دارای مدرک تحصیلی لیسانس و ۱۰ سال سابقه کار باشند.

ماده ۹ سابق- سازمان نظام معماری و ساختمانی مرکز دارای شورای تجدید نظر انتظامی خواهد بود که از سه نفر به انتخاب اعضاء تشکیل می‌گردد.

اعضای شورای تجدید نظر انتظامی باید لااقل دارای مدرک تحصیلی لیسانس و ۱۵ سال سابقه کار باشند.

تبصره ۱ - مرجع تجدید نظر از آرای شورای انتظامی استانها و فرمانداریهای کل نیز شورای تجدید نظر انتظامی پایتخت است.

تبصره ۲ - اعضاء هیأت مدیره نمی توانند به عضویت شورای انتظامی و شورای تجدید نظر انتظامی انتخاب شوند.

ماده ۱۰ سابق - مرجع رسیدگی به شکایات اشخاص و تخلفات طراحان امور مربوط به ساختمان و شهرسازی شورای انتظامی می باشد. آیین نامه طرز تعقیب و رسیدگی به تخلفات مذکور به وسیله شورای انتظامی و نحوه اجرای احکام صادره از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و به تصویب کمیسیونهای دادگستری و آبادانی و مسکن مجلسین خواهد رسید.

تبصره ۱ - سازمان نظام معماری و ساختمانی می تواند بدون شکایت شاکی نیز تعقیب هر یک از صاحبان حرف طراحان امور مربوط به ساختمان و شهرسازی را در صورت تخلف از شورای انتظامی درخواست نماید.

تبصره ۲ - مرجع رسیدگی به شکایات اشخاص و تخلفات و مسائل مربوط به امور معماری و ساختمانی استان یا فرمانداری کل که فاقد سازمان معماری و ساختمانی باشد شورای انتظامی و سازمان استان یا فرمانداری کل مجاور به تشخیص سازمان مرکزی خواهد بود.

تبصره ۱ سابق - کسانی که به سه مرتبه محرومیت موقت از کار محکوم شده باشند در صورتی که برای بار چهارم نیز مرتکب تخلفی گردند که مجازات آن محرومیت موقت از کار باشد به محرومیت دائم از کار محکوم خواهند شد.